[2018] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 93

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਕਰਨਲ ਰਣ ਸਿੰਘ ਦੂਦੀ

(2017 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11009)

03 ਜੁਲਾਈ, 2018

[ਆਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 – ਧਾਰਾ 83, 39 (ਏ) – ਚੋਣ – ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਚੋਣ – ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਸੈਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਬਹਾਲੀ - ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ, ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਟਾਈਮ ਸਕੇਲ ਤਰੱਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਜੂਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ - ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ, ਅਤੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ - ਕਿਹਾ ਗਿਆ : ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਉਹ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਾਪਣਯੋਗ

ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭ - ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਤਰੱਕੀਆਂ ਜੋ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ - ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ "ਕਰਨਲ" ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਪਾਇਆ - ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਐਂਟਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਇਹ ਛਟਕਾ ਚੋਣ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਵੀ ਸਨ ਜੋ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਭਾਰ ਰੱਖਦੇ ਸਨ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪਾਇਆ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

XXXXXX

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ : 1.1 ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਉਹ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਾਪਣਯੋਗ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਨਖਾਹ, ਵੇਤਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ। ਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਤਰੱਕੀਆਂ ਜੋ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ, ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ

ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਯੋਗਤਾ ਦਰਸਾਏਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਦੇ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 6] [108-F-H; 109-A]

1.2 ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਸਦੇ ਬੈਚਮੈਟਾਂ ਜਾਂ ਜੂਨੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਖਤੀ ਨਾਲ "ਚੋਣ" ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ, ਕੇ.ਡੀ. ਗੁਪਤਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਕੇ.ਡੀ. ਗੁਪਤਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ। [ਪੈਰਾ 7] [109-F-H; 110-A]

1.3 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ "ਕਰਨਲ" ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਛੇ ਛੇ ਸੂਚਕ ਜਾਂ ਪੈਰਾਮੀਟਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਚਿਤ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੂਚਕ ਨੰਬਰ (ii), (iv) ਅਤੇ (v) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੂਚਕ

ਨੰਬਰ (vi) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਟਕਾਰ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ। [ਪੈਰਾ 8] [110-A-C]

XXXXXX

1.4 ਚੋਣ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਚਰਿੱਤਰ, ਗੁਣ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਮਗਰੀ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦੀ ਲਾਈਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਫਟਕਾਰ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਚੋਣ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਭਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਜਾਂ ਫਟਕਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਹੈ।" [ਪੈਰਾ 9] [110-D-F]

1.5 ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ CR ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਆਖਰੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਸੀ। ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਸੰਕੇਤ ਜਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਚਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੈ ਜੋ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਖੁੰਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਗਲਤ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪਾਇਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10,11,13] [110-G-H; 111-A-B, D]

XXXXXX

1.6 ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨੌਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੱਖਪਾਤ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਮਦਰਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। 26 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਟਾਈਮ ਸਕੇਲ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਚੋਣ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਉਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12] [111-C-D]

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਰਾਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਦਿਆਨ **(2000) 6 SCC 698: [2000] 1 Suppl. SCR 722;** ਦਲਪਤ ਅਬਾਸਾਹਿਬ ਸੋਲੁਨਕੇ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਐਸ. ਮਹਾਜਨ **(1990) 3 SCC 305;** ਏਅਰ ਵਾਈਸ ਮਾਰਸ਼ਲ ਐਸ.ਐਲ. ਛਾਬੜਾ, VSM (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(1993) Suppl. 4 SCC 441: [1993] 3 SCR 669;** ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(2008) 2 SCC 649: [2008] 1 SCR 449;** ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਕੇਡੀ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1989) Suppl. 1 SCC 416: [1989] 2 SCR 370 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
[2000] 1 Suppl. SCR 722	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 4
(1990) 3 SCC 305	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 5
[1993] 3 SCR 669	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 5
[2008] 1 SCR 449	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 5
[1989] 2 SCR 370	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 6

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11009

ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਖੇਤਰੀ ਬੈਂਚ, ਲਖਨਊ ਦੇ 2016 ਦੇ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 260 ਵਿੱਚ 17.01.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਨਾਲ

2018 ਦਾ ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 5973

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਸੋਲੀਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਆਰ ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, ਪ੍ਰਭਾਸ ਬਜਾਜ, ਅਕਸ਼ੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾਂਸ਼ੂ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਰਤੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਕਸ਼ੀ ਕੱਕੜ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਰੋਰੀਆ।

XXXXXX

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਕਰਨਲ ਰਣ ਸਿੰਘ ਡੂਡੀ 97

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੋਰ ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾਂ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਉਦੇ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਖੇਤਰੀ ਬੈਂਚ, ਲਖਨਊ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(a) 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11009 ਮਿਤੀ 17.01.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਹੈ:

(b) 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ (ਡਾਇਰੀ) ਨੰਬਰ 40312 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਹੈ, ਨੂੰ 12.09.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

(A) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 1981 ਵਿੱਚ ਸੋਵਰ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਾਲ 1988 ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਆਰਡਨੈਂਸ ਕੋਰ ਵਿੱਚ ਸੈਕੰਡ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਤਾਰੀਫ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਮਿਲੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 83 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਮਾਂਡਰ 29 ਆਰਟੀਲਰੀ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੁਆਰਾ 27.06.1991 ਤੋਂ 29.06.1991 ਤੱਕ 03 ਦਿਨਾਂ ਲਈ 'ਬਿਨਾਂ ਆਗਿਆ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ' ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 (a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਫਟਕਾਰ' ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

(B) ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2004-05 ਵਿੱਚ ਮੇਜਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਦੋਸ਼ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਵੰਬਰ 2000 ਅਤੇ ਮਈ 2002 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੌਗੋਰ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਮਰਹੂਮ ਸਿਪਾਹੀ ਹਵਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਜੰਗੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 8.64 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ। ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ ਪਹਿਲੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ 09.11.2000 ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਸੌਗੋਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਡੇਮੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ। ਤੀਜਾ ਦੋਸ਼ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੌਥੇ ਦੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਰਮੀ ਆਰਡਰ 3/S/98 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

XXXXXX

(C) 16.05.2005 ਨੂੰ, ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। 21.10.2005 ਨੂੰ, ਸਮਰੱਥ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਤੀਜੇ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਵਿੱਚੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਛੋਟ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂਚ ਅਦਾਲਤ 07.07.2001 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ 19.10.2004 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(D) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 165 ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਗਸਤ 2006 ਵਿੱਚ 1988 ਬੈਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(E) ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕਲਕੱਤਾ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰਿਮ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਲੰਬਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

ਕਿਉਂਕਿ 01.11.2013 ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਦਾ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਏ ਦਾ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"17. ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਨੂੰ 07.07.2001 ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ (ਭਾਵ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ) ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ 19.10.2004 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 3 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, CJM ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

18. ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, CJM ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਹੋਰ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

XXXXXX

19. ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜੰਗੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਗਲਤ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਵੀ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

ਤੋਂ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜੀਸੀਐਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨੋਟ 89 ਤੋਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ (ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਏਜੀ-1) ਦੀ ਫਾਈਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ।

(F) 20.11.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ:

8. ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 165 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤਹਿਤ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀਆਂ 16 ਮਈ 2005 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 21 ਅਕਤੂਬਰ 2005 ਦੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈਸੀ-47908ਐਫ, ਮੇਜਰ ਰਣ ਸਿੰਘ ਡੂਡੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। 36 ਡੀ.ਓ.ਯੂ. ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 369 ਡੀਓਯੂ ਦੇ ਆਈਸੀ-47908ਐਫ ਸਾਬਕਾ ਮੇਜਰ ਰਣ ਸਿੰਘ ਡੂਡੀ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(G) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 13.01.2014 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 16.08.2014 ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 16.12.2004 ਤੋਂ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਨਵਰੀ, 2015 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਜੂਨੀਅਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ "ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭ" ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਾ ਕੀਤੇ

ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀ। 30.06.2015 ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 26 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਰਨਲ ਵਜੋਂ ਟਾਈਮ ਸਕੇਲ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(H) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੁਬਾਰਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਮਿਤੀ 30.12.2015 ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਜੂਨੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 20.11.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

99

XXXXXX

ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ 03.02.2016 ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਨੋਟ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੰਬਰ 3 ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 26.04.2016 ਨੂੰ ਉਕਤ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(i) ਪੀੜਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਖੇਤਰੀ ਬੈਂਚ, ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ 2016 ਦਾ O.A. ਨੰਬਰ 260 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਕਿ:

(i) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਸਾਲ 1981 ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਸੋਵਰ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸਾਲ 1988 ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਡ ਅਫਸਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਿਲਿਆ। ਕਾਰਗਿਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੂੰ COAS ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਮਿਲਿਆ। ਉਸਨੂੰ 36 ਇਨਫੈਂਟਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਅਫਸਰ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ 2002 ਵਿੱਚ ਸੈਨਾ ਮੈਡਲ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(ii) 1990 ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਕਮਾਂਡਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇੱਕ FIR ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸਟੇਜ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਕੋਰਟ ਆਫ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

(iii) ਸਾਲ 1997 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ, ਉਹ ਪੋਖਰਨ ਫੀਲਡ ਫਾਇਰਿੰਗ ਰੇਂਜ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਓਪਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(iv) ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮਕਸਦ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ "ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ" ਸੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(v) ਉਸ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ 20.11.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਥਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(vi) ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 30.12.2015 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(j) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ

ਸੀ ਕਿ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਾਈਮ ਸਕੇਲ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਬੋਰਡ, ਅਰਥਾਤ, ਨੰਬਰ 3 ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ "ਚੋਣ" ਦੁਆਰਾ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਸੀ।

(k) ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਮਿਤੀ 01.11.2013 ਦੀ ਰਾਏ ਅਤੇ 20.11.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 20.11.2013 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਾਰੇ "ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ" ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 30.12.2015 ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 03.02.2016 ਦਾ ਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ:

ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਮਿਆਦ ਮੁਅੱਤਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਗੁਆਉਣ ਕਾਰਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੇ ਜੂਨੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉੱਚ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

XXXXXX

(L) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੇ 17.01.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ "ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ" ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

(M) ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11009 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 01.02.2017 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ:

“ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਗੇ।“

(N) ਨੰਬਰ 3 ਚੋਣ ਬੋਰਡ, ਇਸ ਲਈ, 3.02.2017 ਨੂੰ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। 13.02.2017 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਨੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ - ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ

ਘੱਟ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਉਹ ਸੀ ਜੋ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ)। ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੇ ਸੂਚਕਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: (i) ਸਮੁੱਚੀ ਸੀ.ਆਰ. ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ, (ii) ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ.ਆਰ. ਮੁਲਾਂਕਣ, (iii) ਤਰੱਕੀਆਂ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ, (iv) ਕੋਰਸ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ, (v) ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੋਰਸ ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ ਅਤੇ (vi) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਉਪਰੋਕਤ ਸੂਚੀ ਨੰਬਰ (ii), (iv) ਅਤੇ (v) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੂਚੀ ਨੰ. (vi), ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ "ਨਿਲ" ਐਂਟਰੀ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਵਿੱਚ "ਫਟਕਾਰ" ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ 1991 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨੇ "ਔਸਤ CR ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ" ਨੂੰ "ਔਸਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ" ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

XXXXXX

ਉਪਰੋਕਤ ਨੰਬਰ 3 ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(O) ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਬਾਰੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਚਾਰਟ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ

	ਆਖਰੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਧਿਕਾਰੀ	ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ	ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੈ	ਉੱਤਰਦਾਤਾ
ਨਾਂ	ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ X	ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ Y	ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ Z	ਕਰਨਲ (TS) ਆਰ.ਐਸ. ਡੂਡੀ
ਸਮੁੱਚੀ CR ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ	ਉੱਪਰ Averege	ਔਸਤ ਤੋਂ ਉੱਪਰ	ਔਸਤ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਤੱਕ	ਔਸਤ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਤੱਕ

ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ CR ਮੁਲਾਂਕਣ	8	8	8	7
ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ	ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ	ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।	ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।	01x ਮਈ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੋ।
ਕੋਰਸ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ	ਔਸਤ ਤੋਂ ਔਸਤ ਤੋਂ ਉੱਪਰ	ਔਸਤ ਤੋਂ ਔਸਤ ਤੋਂ ਉੱਪਰ	ਔਸਤ ਤੋਂ ਔਸਤ ਤੋਂ ਉੱਪਰ	ਔਸਤ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ
ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੋਰਸ ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ	C	C	C	E
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ	Nil	Nil	Nil	ਝਿੜਕ 91 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 (ਬਿਨਾਂ

				ਆਗਿਆ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ)

(ਪੀ) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 2017 ਦਾ O.A ਨੰਬਰ 104 ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਖੇਤਰੀ ਬੈਂਚ, ਲਖਨਊ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਨੰਬਰ 3 ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11009 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਤੱਥ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕਰਨਲ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਪਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

(Q) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਚਾਰਟ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮੇਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਫਟਕਾਰ" ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਜੋ ਸਾਲ 1991 ਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ 30.12.2015 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੂਚੀ ਨੰਬਰ (ii), (iv) ਅਤੇ (v) 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ

'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਸੀ.ਆਰ. ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਨੂੰ "ਔਸਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਾਨਦਾਰ" ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ "ਔਸਤ ਤੋਂ ਉੱਪਰ" ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"31. ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਔਸਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਔਸਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਚੋਣਕਰਤਾ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਕਿਵੇਂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

32. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੇ ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(R) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨੰਬਰ 3 ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪਾਇਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ 12.09.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ 2017 ਦੀ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 104 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੀ।

(S) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ, 2007 ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਤਹਿਤ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 13.11.2017 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ

ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ (ਡਾਇਰੀ) ਨੰਬਰ 40312 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

3. ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਰਨਲ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਆਰ.ਐਸ. ਡੂਡੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

4. **ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਰਾਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਦਿਆਨ**[1] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ:

"11. ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਫੌਜ ਮੁਖੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ, ਕੈਪਟਨ ਅਤੇ ਮੇਜਰ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਤਰੱਕੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੋਣ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੇਜਰ ਤੋਂ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ, ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਤੋਂ ਕਰਨਲ, ਕਰਨਲ ਤੋਂ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ, ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਤੋਂ ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਤੋਂ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਚੋਣ ਬੋਰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ.....
"

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਥਿਤੀ 2 ਹੈ, ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਕਰਨਲ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਬੋਰਡਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਚੋਣ ਬੋਰਡਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਚੋਣ ਬੋਰਡਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ

1. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੋਣ ਬੋਰਡ

(a) ਕਾਰਜ : ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਤੋਂ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਾ।

(b) ਰਚਨਾ:

(i) ਚੇਅਰਮੈਨ - COAS

(ii) ਮੈਂਬਰ - ਆਰਮੀ Cdrs (5) VCOAS

(iii) ਸਕੱਤਰ - MS

---

[1] 2000 (6) SCC 698

[2] ਹਵਾਲਾ : ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਪੈਰਾ 3

XXXXXX

2. ਨੰਬਰ 1 ਚੋਣ ਬੋਰਡ

(a) ਫੰਕਸ਼ਨ: ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਾ।

(b) ਰਚਨਾ

(i) ਚੇਅਰਮੈਨ - COAS

(ii) ਮੈਂਬਰ - ਆਰਮੀ Cdrs (5) VCOAS/PSO (1)

(iii) ਸਕੱਤਰ - MS

3. ਨੰਬਰ 2 ਚੋਣ ਬੋਰਡ

(ਓ) ਫੰਕਸ਼ਨ: ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਰਨਲ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਾ।

(ਅ) ਰਚਨਾ

(i) ਚੇਅਰਮੈਨ - ਆਰਮੀ ਕਮਾਂਡਰ (1)

(ii) ਮੈਂਬਰ - Corps ਕਮਾਂਡਰ (1)

ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਸਟਾਫ

[ਕਿਸੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।(1)]

ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ (GOC ਡਿਵੀਜ਼ਨ) (1)

ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ (ਸਟਾਫ) (1)

(iii) ਸਕੱਤਰ - Addl.MS (ਬੀ)

(iv) ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ - ਸਬੰਧਤ ਆਰਮ/ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ

4. ਨੰਬਰ 3 ਚੋਣ ਬੋਰਡ

(ਓ) ਫੰਕਸ਼ਨ: ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਨੂੰ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਕ੍ਰੀਨ ਕਰਨਾ।

(ਅ) ਰਚਨਾ

(i) ਚੇਅਰਮੈਨ - Corps ਕਮਾਂਡਰ ਜਾਂ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ Corps(1) ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਕੀਤੀ

(ii) ਮੈਂਬਰ - ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮਾਂਡਰ (2), ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਆਨ ਸਟਾਫ (2)

(iii) ਸਕੱਤਰ - ਡਿਪਟੀ MS (B)

(iv) ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ - ਸਬੰਧਤ ਆਰਮ/ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ।

5. ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਚਿਤ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੰਬਰ 3 ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ, ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਦੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮਾਂਡਰ ਹੋਣਗੇ। ਕੁਝ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਰਤਮਾਨ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹਨ:

XXXXXX

(a) **ਦਲਪਤ ਅਬਾਸਾਹਿਬ ਸੋਲੁਨਕੇ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਐਸ. ਮਹਾਜਨ[3] ਕੇਸ ਵਿੱਚ** ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਉਨ੍ਹਾਂ .....ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮੁਹਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬੇਨਿਯਮੀ ਜਾਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜਾਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗਲਤ ਭਾਵਨਾ ਸਾਬਤ .....।

(ਅ) **ਏਅਰ ਵਾਈਸ ਮਾਰਸ਼ਲ ਐਸ.ਐਲ. ਛਾਬੜਾ, ਵੀ.ਐਸ.ਐਮ. (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ** ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“..... ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਅਸਿੱਧੇ ਮਕਸਦ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਾਲ 1987 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮਕਸਦ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਗਠਿਤ ਸਾਰੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡਾਂ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਵਿਚਾਰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਬੋਰਡਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਰਾਏ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ.....

(c) **ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਰਾਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਦਿਆਨ** (ਸੁਪਰਾ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"... ..ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਫਾਈਲ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਜਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾ ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮੁੱਚੀ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮਨੋਬਲ ਲਈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਦੂਜੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਕ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਚ, ਸਮੁੱਚੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ.....

---

[3] 1990 (3) SCC 305

[4] 1993 Supp (4) SCC 441

XXXXXX

(d) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, **ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ[5] ਵਿੱਚ**, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"11. ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਬੈਚ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੇ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੌਜ ਮੁਖੀ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਰੈਂਕ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਮੈਂਬਰ ਡਾਟਾ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ।

6. ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ 20.11.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਉਹ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਾਪਣਯੋਗ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੇਤਨ, ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ। ਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਤਰੱਕੀਆਂ ਜੋ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ, ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ

ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਯੋਗਤਾ ਦਰਸਾਏਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਦੇ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਕੇ.ਡੀ. ਗੁਪਤਾ** ਬਨਾਮ **ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ** ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ:

---

[5] (2008) 2 SCC 649

"8. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਚਿਤ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਹਨ। ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਕਸਪੋਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬੈਚਮੈਟਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ ਲੱਭਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ

ਕਰਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬੈਚਮੈਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਰੱਕੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7. ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਮਿਤੀ 01.11.2013 ਦੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਿਤੀ 20.11.2013 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਭਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਸਦੇ ਬੈਚਮੈਟਾਂ ਜਾਂ ਜੂਨੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਖਤੀ ਨਾਲ "ਚੋਣ" ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ, **ਕੇ.ਡੀ. ਗੁਪਤਾ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 17.01.2017 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ 30.12.2015 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਾਏ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ **ਕੇ.ਡੀ. ਗੁਪਤਾ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 03.02.2016 ਨੂੰ ਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, 30.12.2015 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ।

---

[6] 1989 ਬੇਨਤੀ (1) SCC 416

XXXXXX

8. ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨੰਬਰ 3 ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ "ਕਰਨਲ" ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਛੇ ਸੰਕੇਤ ਜਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਚਿਤ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਕੇਤ ਨੰਬਰ (ii), (iv) ਅਤੇ (v) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜੋ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੂਚੀ ਨੰਬਰ (vi) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਟਕਾਰ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਸਾਲ 1991 ਦੀ ਫਟਕਾਰ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

9. ਚੋਣ ਨੀਤੀ ਮਿਤੀ 06.05.1987 ਦੇ ਪੈਰਾ 10 (f) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਚਰਿੱਤਰ, ਗੁਣ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਇਨਪੁਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦੀ ਲਾਈਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਫਟਕਾਰ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਚੋਣ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਭਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਸੂਚੀਆਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਾਖਲਾ ਜਾਂ ਫਟਕਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸੂਚੀਬੱਧ

ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੈ, "ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਹੈ।

XXXXXX

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਕਰਨਲ ਰਣ ਸਿੰਘ ਡੂਡੀ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 111

10. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ CR ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਆਖਰੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਸੀ। ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਸੰਕੇਤ ਜਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਚਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੈ ਜੋ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਖੁੰਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਗਲਤ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪਾਇਆ।

11. ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

12. ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨੌਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੱਖਪਾਤ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਮਦਰਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। 26 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਨਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਟਾਈਮ ਸਕੇਲ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਚੋਣ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਉਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਖੇਤਰੀ ਬੈਂਚ, ਲਖਨਊ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 17.01.2017 ਅਤੇ 12.09.2017 ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

14. ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi